

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษา คือ เครื่องมืออันสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจ ในด้านการเมือง หรือในด้านสังคมและวัฒนธรรม เพราะการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวต้องอาศัยกำลังคนเป็นปัจจัยสำคัญ และกำลังคนจะมีประสิทธิภาพเพียงใดย่อมขึ้นกับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา¹

ในปัจจุบันนี้ประเทศไทยกำลังประสบกับปัญหาต่าง ๆ ในการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก การพัฒนาเป็นไปอย่างเชื่องช้า ไม่บรรลุผลสมตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ สาเหตุส่วนใหญ่ก็เนื่องมาจากประชาชนของประเทศขาดการศึกษา หรือมีการศึกษาแต่ก็ยังคงขาดประสิทธิภาพ แม้ว่าทางรัฐบาลพยายามที่จะทำการเร่งรัดและพัฒนาโดยตลอดก็ตาม ประชาชนภายในประเทศก็ยังคงได้รับการศึกษาที่เหลื่อมล้ำ ไม่เท่าเทียมกัน จะเห็นได้ว่าในโรงเรียนหนึ่ง ๆ คุณภาพทางการศึกษาของเด็กนักเรียนจะแตกต่างกันออกไป เด็กในระดับชั้นเดียวกันซึ่งอยู่ในโรงเรียนที่ต่างกัน หรือแม้แต่เด็กในโรงเรียนเดียวกันเองก็ยังมีระดับความรู้ซึ่งไม่เท่าเทียมกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากสาเหตุหลาย ๆ ประการ จากการรวบรวมและศึกษาพบว่า อาจจะเป็นเนื่องจากตัวของนักเรียนเอง ซึ่งมีความขยันหมั่นเพียรแตกต่างกัน คุณลักษณะของครูซึ่งเรามักจะพบว่า ครูที่มีความสามารถดีมักจะสอนบรรจุทำงานอยู่ในกรุงเทพมหานครหรือท้องถิ่นที่เจริญแล้ว อันนี้เป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กนักเรียนในชนบทที่ห่างไกลความเจริญได้รับการเรียนรู้จากครูที่มีคุณภาพต่ำ ความสามารถไม่ดีนัก สภาพของโรงเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญในการให้ความรู้แก่เด็กนักเรียน เราจะเห็นได้ว่าในท้องถิ่นที่อยู่ในที่ที่เจริญ โรงเรียนในท้องถิ่นนั้นก็จะมีสิ่งปลูกสร้าง

¹ สมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย, กฎปฏิรูปการศึกษา: การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2518), หน้า 6.

ที่ดี อาคารสวยงาม เครื่องมือเครื่องใช้อุปกรณ์ในการสอนก็พร้อมมูล น่าเรียน เด็กนักเรียนไม่ต้อง
 กร่ำแดดกร่ำฝนเรียน เหมือนกับเด็กนักเรียนที่อยู่ในห้องถ้ำที่หุงกันดาร ทำให้เด็กนักเรียนนั้นได้รับ
 การเรียนรู้ดี นอกจากนี้แล้วฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่บ้านก็เป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในการที่จะ
 ช่วยสนับสนุนหรือทำให้เกิดการเบียดเบียนแก่เด็กนักเรียนในการเรียนรู้

เสลา จายนิยโยธิน¹ ได้ให้ความหมายของความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาไว้ดังนี้
 คือ การที่จะให้ประชาชนแต่ละคนได้รับความเจริญก้าวหน้าของชีวิต มีความเสมอภาคในการเรียนรู้อัน
 การประกอบอาชีพ พัฒนากำลังความคิด ทักษะ เพื่อช่วยให้ประชาชนมีความมั่นคงในการยกระดับการ
 ศึกษาและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ทางรัฐบาลได้เล็งเห็นถึงความสำคัญเหล่านี้ จึงมีนโยบายที่จะพัฒนาการศึกษานั้นให้ เป็นไป
 อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อก่อให้เกิดความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษา จึงได้จัดให้มีโครง-
 การวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพทางการศึกษา ซึ่งเป็นโครงการที่ดำเนินการร่วมกันระหว่าง

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี
- กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และ
- กองการศึกษาประชาชน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

สิ่งสำคัญที่ทางผู้ดำเนินการวิจัยนำมาพิจารณา เป็นประการแรกคือการวางรากฐานการศึกษา
 ที่ดีให้แก่เยาวชนในชาติ เพราะการศึกษาเป็นบันไดก้าวแรกที่จะนำไปสู่การมีความรู้ ความเข้าใจ
 และความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ

คนเราทุกคนเมื่อเกิดมาและมีชีวิตอยู่ในสังคม ย่อมได้รับการศึกษาดูด้วยกันทั้งนั้น เพียงแต่
 ว่าจะเป็นการศึกษาในรูปแบบที่ไม่มีแบบแผน (Informal Education) เช่น การศึกษาจากบ้าน จาก
 วัด จากวัง เยี่ยงการศึกษาของเด็กไทยในสมัยก่อน หรือจะเป็นการศึกษาอย่างมีแบบแผน (Formal
 Education) เช่นการศึกษาจากโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือสถาบันต่าง ๆ เยี่ยงในปัจจุบัน
 นี้ก็ตาม การศึกษาทั้ง 2 แบบต่างก็ทำให้คนรู้จักคิดและดำรงชีพอยู่ในสังคม

¹Seela Chayanitayodhin, "Equal Opportunity Through Education in Thailand," Education Center 15(3) (October, 1968) : 26-30.

ในการศึกษาแบบมีแบบแผนนั้น การศึกษาในชั้นประถมศึกษา นับเป็นรากฐานอันสำคัญยิ่งของการศึกษาของชาติ เพราะเป็นระดับการศึกษาที่จะปูพื้นฐานความรู้ทั้งหมดให้แก่เด็ก ดังนั้น คณะผู้ดำเนินการวิจัย จึงมุ่งสนใจมาที่การศึกษาระดับประถมศึกษา ก่อน เพราะเป็นการศึกษาซึ่งมุ่งที่จะสร้างเสริมพัฒนาการของเด็กด้วยการอบรมสั่งสอนชั้นมูลฐาน อันเป็นทางที่จะนำไปสู่การเรียนรู้และการปฏิบัติในอนาคต การศึกษาของรัฐมีจุดมุ่งหมายที่จะปลูกฝังในเรื่องทัศนคติ ความศรัทธาเริ่ม ความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ รวมทั้งปลูกฝังวัฒนธรรมที่ดีหรือพฤติกรรมอื่น ๆ แก่เด็ก ซึ่งจะทำให้เด็กเหล่านั้นมีชีวิตอยู่ได้อย่างดีในสังคม

ในการพิจารณาถึงองค์ประกอบทางการศึกษา ซึ่งอาจจะมีผลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนในชั้นประถมศึกษา คณะผู้ดำเนินการวิจัยดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ได้ร่วมกันศึกษาทฤษฎีที่กล่าวถึงผลขององค์ประกอบทางการศึกษาที่มีต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน ตลอดจนรายงานการวิจัยต่าง ๆ และได้แบ่งศึกษาองค์ประกอบที่จะมีอิทธิพลต่อการเรียนของนักเรียนเป็น 4 องค์ประกอบใหญ่ ๆ คือ

1. องค์ประกอบเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักเรียน
2. องค์ประกอบเกี่ยวกับคุณลักษณะของครู
3. องค์ประกอบเกี่ยวกับคุณลักษณะของโรงเรียน
4. องค์ประกอบเกี่ยวกับสภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมของนักเรียน

จากองค์ประกอบดังกล่าวแล้ว เราสามารถจัดจำแนกเป็นตัวแปร (Variables) ต่าง ๆ โดยอาศัยข้อมูลจากรายงานการวิจัย สมมุติฐานทางตรรกวิทยา เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตัวแปรกับผลการเรียนของนักเรียนโดยประมวลรวมเป็นแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ครู ปิตามารดา หรือผู้ปกครองของนักเรียน การสำรวจอาคารสถานที่เรียนและที่ทำการต่าง ๆ ของโรงเรียน รวมทั้งมีแบบทดสอบสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนและแยกศึกษาออกเป็นแต่ละเรื่อง ๆ ไป

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แยกศึกษาถึงองค์ประกอบเกี่ยวกับภูมิหลังทาง เศรษฐกิจและสังคมของนักเรียนแต่เพียงด้านเดียว ซึ่งองค์ประกอบนี้จะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงสภาพแวดล้อมทางบ้านของปิตามารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาว่าจะมีผลหรือสัมฤทธิ์ผลต่อการเรียนของเด็กนักเรียนหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการศึกษาค้างนี้ เรามุ่งที่จะนำเอาวิธีการทางสถิติมาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการพิจารณาปัญหาต่าง ๆ ในการวิเคราะห์เพื่อศึกษาตัวแปรสภาพแวดล้อมทางบ้านที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

จะเห็นได้ว่าจากการศึกษาวิชาการทางด้านสถิติ วิชาสถิติจะมีประโยชน์มากในการนำไปพิจารณาปัญหาเกือบทุกด้าน แต่อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์เชิงสถิตินั้นจะมีความถูกต้องมากหรือน้อยเพียงใด ก็ย่อมจะขึ้นอยู่กับข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์นั้นด้วย ซึ่งถ้าหากข้อมูลที่เรานำมาพิจารณานั้นไม่ถูกต้อง หรือวัดมาอย่างไม่เที่ยงแท้ มีความผิดพลาดแล้ว ผลที่จะนำไปใช้ก็จะผิดพลาดและก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้นำไปใช้ได้

ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ ดังได้กล่าวมาแล้วว่า การวิเคราะห์เชิงสถิติเพื่อศึกษาตัวแปรสภาพแวดล้อมทางบ้านที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย เรื่องประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งมีความมุ่งหมายโดยทั่วไปที่จะพิจารณาการศึกษาถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน เช่นค่าใช้จ่ายทางการศึกษา อาคารสถานที่ของโรงเรียนที่สอน ครู นักเรียน บิดามารดาหรือผู้ปกครอง และสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม แต่สำหรับการวิจัยครั้งนี้จะเป็นการวิจัยเพื่อศึกษาเฉพาะองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับบิดามารดาหรือผู้ปกครองเท่านั้น โดยพิจารณาข้อมูลทางด้านสภาพแวดล้อมทางบ้านโดยทั่วไป สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็ก โดยคิดว่าเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้อาจจะมีความเกี่ยวข้องต่อการศึกษาสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของเด็กนักเรียน ทั้งนี้เพราะเราต้องการที่จะเน้นให้เห็นและพิจารณาอย่างต้องแท้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจริง ๆ เป็นด้าน ๆ ไป ดังนั้น ถ้าจะกล่าวถึงวัตถุประสงค์โดยเฉพาะของการวิจัยครั้งนี้ก็คือ

1. เพื่อที่จะศึกษาถึงความแตกต่างของสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โดยจะแยกพิจารณาวิเคราะห์ เป็นการประมวลผล เปรียบเทียบตามประเภทของโรงเรียน การประมวลผล เปรียบเทียบตามภาคภูมิศาสตร์ของโรงเรียน

2. เพื่อที่จะศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา กับตัวแปรสภาพแวดล้อมทางบ้านต่าง ๆ ที่มีสมมุติฐานว่ามีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนดัง-

กล่าว ตัวอย่างเช่นอาชีพของบิดามารดา ภาษาที่บิดามารดาใช้พูดที่บ้าน ระดับการศึกษาของบิดา จำนวนพี่น้อง (ขนาดของครอบครัว) ถิ่นที่ตั้งของบ้าน การสื่อสารมวลชน (โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์) รวมทั้งศึกษาว่าองค์ประกอบหรือกลุ่มขององค์ประกอบใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ระดับความสัมพันธ์ และปริมาณหรือขอบเขตที่ตัวแปรเหล่านั้น ร่วมกับอธิบายความแปรปรวนของสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาว่ามีมากน้อยเพียงใด

โดยการรวบรวมข้อมูลทางสถิติของอิทธิพลต่าง ๆ ที่คาดว่าจะมีผลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนมารีเกรสโดยใช้ทฤษฎีการถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

สมมุติฐานของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานไว้ว่าสภาพแวดล้อมทางบ้านต่าง ๆ เท่านั้นที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

เนื่องจากจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการวิจัยครั้งนี้ก็เพื่อที่จะศึกษาว่า มีตัวแปรสภาพแวดล้อมทางบ้านอะไรบ้างที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา และจะเป็นการยากที่จะทำการศึกษาค้นคว้าในทุกระดับชั้นของชั้นประถมศึกษา ผู้ดำเนินโครงการวิจัยร่วมจึงได้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาเฉพาะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในทุกประเภทและทุกภาคภูมิศาสตร์ของโรงเรียน ซึ่งถือว่าเป็นตัวแทนที่ดีของนักเรียนในชั้นประถมศึกษาตอนต้นเดียวกันในการที่จะใช้วัดสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน จากเหตุผล 3 ประการคือ

1. นักเรียนในชั้นเรียนนี้โตพอที่จะทำข้อสอบมาตรฐานแบบข้อเขียนได้
2. เมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนชั้นเล็กกว่าแล้ว นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ส่วนมากเข้าเรียนอยู่ในโรงเรียนนานพอที่จะมีความสามารถทางภาษาพอสมควร
3. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นตัวแทนของการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้นดีกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งครูมักจะใช้เวลาส่วนใหญ่กว่าควินักเรียนเพื่อเตรียมตัวสอบไล่ชั้นตัวประโยค

นอกจากนี้แล้วการทดสอบสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของเด็กนักเรียนจะทดสอบเพียง 2 วิชา เท่านั้นคือ วิชาเลขคณิตและวิชาภาษาไทย เนื่องจากทั้ง 2 วิชานี้ถือว่าเป็นวิชาพื้นฐานที่สำคัญที่เด็ก จะต้องนำไปศึกษาต่อในชั้นสูงต่อไป ในการทดสอบเราได้แบ่งการทดสอบออกเป็น 2 ครั้ง คือครั้งแรก ในตอนต้นปีการศึกษา และครั้งหลังกลับไปทดสอบอีกครั้งหนึ่งในปลายปีการศึกษาเดียวกันนั้น จุดประสงค์เดิมที่มีการวัดผลครั้งแรกนั้น เป็นการศึกษาพื้นฐานเดิมของนักเรียนว่าจะแตกต่างกันอย่างไร เพราะคิดว่าถ้าไม่มีการสอบในตอนต้นปี ให้รู้ว่าพื้นฐานเดิมแตกต่างกันอย่างไรแล้ว จะไปสรุปจากผลการสอบปลายปีอย่างเดียวจะทำให้มีปัญหาและการได้เสียงได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่สุ่มขึ้นมาไม่เสมอภาคกัน และในการทดสอบนี้เราวัดจากนักเรียนชุดเดิม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยครั้งนี้

การวิจัยครั้งนี้เป็นโครงการร่วมระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนัก- นายกรัฐมนตรี, กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และกองการศึกษาประชาบาล กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ทั้ง 3 ฝ่าย ต่างก็มุ่งและเน้นให้เห็นถึงประสิทธิภาพทางการศึกษา ไม่ว่าจะ เป็นด้านใด ๆ ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น และการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์เชิงสถิติเพื่อศึกษาตัวแปร สภาพแวดล้อมทางบ้านที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา" นี้ เป็นเพียง ส่วนหนึ่งที่จะชี้ให้เห็นถึงสภาพแวดล้อมทางบ้านของเด็ก การวิจัยนี้จะทำให้เกิดประโยชน์ดังนี้

1. เพื่อที่จะได้นำเอามูลเหตุต่าง ๆ มาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เป็น สาเหตุของความไม่มีประสิทธิภาพทางการศึกษาของเด็กนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา
2. เพื่อที่จะได้นำเอาไปแก้ไขปัญหาในการปฏิรูปทางการศึกษาให้ถูกต้องและตรงเป้าหมายมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม ซึ่งดำเนินไปอย่างไม่ค่อยมีเป้าหมายเด่นชัดนัก เพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณของประเทศในการวางแผนพัฒนาการศึกษาของชาติ
3. เพื่อชี้ให้ประชาชนได้ เล็ง เห็นถึงความสำคัญและคุณค่าของการศึกษาเพื่อที่ทุกฝ่ายจะ ได้ร่วมมือกัน
4. เพื่อที่จะเป็นแนวทางให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองทางบ้าน ให้ความร่วมมือในการ ให้การศึกษากับบุตรหลานของตน เพื่อก่อให้เกิดความมั่นคงในชีวิตภายหน้า

นอกจากนี้แล้วยังใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยปัญหาทางการศึกษา โดยใช้ทฤษฎีทางสถิติมาประยุกต์แก่ผู้สนใจและแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อจำกัดของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้อาจไม่สมบูรณ์เนื่องจาก

1. ความไม่สะดวกบางประการของผู้ให้สัมภาษณ์ในช่วงเวลาที่ทำกรสัมภาษณ์ เช่น ต้องให้สัมภาษณ์ในขณะที่กำลังค้าขายอยู่ อาจจะทำให้ข้อมูลที่ได้อาจไม่ตรงตามข้อเท็จจริงเท่าที่ควร
2. ผู้สัมภาษณ์บางคนอาจจะไม่คุ้นกับเนื้อหาบาง เรื่องที่ต้องสัมภาษณ์เพราะมีการแก้ไขแบบสัมภาษณ์หลายครั้ง
3. ความไม่เข้าใจของผู้สัมภาษณ์ในเนื้อหาบางประการเช่น ในเรื่องภาษาที่พูด โดยเฉพาะภาษาลาวและภาษาไทยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ภาษาอีสาน) ที่ส่วนใหญ่แยกกันไม่ออกว่าเป็นภาษาใดกันแน่ บางคนก็บอกว่า เป็นภาษาเดียวกัน ดังนั้น ข้อมูลที่ได้สำหรับ 2 ภาษานี้ อาจจะทำให้มีความคลาดเคลื่อนได้
4. ความไม่รัดกุมของเนื้อหาในเรื่องการดูโทรทัศน์และภาพยนตร์นั้น ไม่ได้ระบุช่วงเวลาเป็นเดือนหรือ เป็นปีที่แน่นอนไว้ การถามถึงเหตุการณ์โดยปกติทำให้ผู้ตอบซึ่ง เคยดูภาพยนตร์เมื่อหลายปีที่ผ่านมา ก็อาจจะให้สัมภาษณ์ว่าเคยดูได้ เป็นต้น ซึ่งอันนี้จะทำให้การวิเคราะห์ผลที่ได้ ออกมาคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริงได้

และประการสำคัญที่สุดคือ การวิจัยครั้งนี้เรามุ่งวิจัยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางบ้านของเด็กนักเรียนเท่านั้น มิได้ดูถึงสภาพของโรงเรียน ครูและส่วนประกอบอื่น ๆ อีกมาก ซึ่งจะมีผลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของเด็ก ดังนั้น ค่าของสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (Coefficient of Determination) ที่ได้ออกมาอาจจะให้ค่าซึ่งค่อนข้างต่ำ

คำจำกัดความของคำที่ใช้

1. ประเภทของโรงเรียนประถมศึกษา

โรงเรียนประถมศึกษาหมายถึงโรงเรียนที่จัดสอนตามหลักสูตรประถมศึกษาของ

กระทรวงศึกษาธิการ หรือหลักสูตรที่รัฐมนตรีเห็นว่าสมควร เทียบเท่ากัน โรงเรียนที่จัดสอนตามหลักสูตรประเภทนี้มี โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา โรงเรียนสังกัดเทศบาล โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด และโรงเรียนราษฎร์ที่ได้รับอนุมัติให้สอนตามหลักสูตร เช่นนั้น ๆ เพื่อให้เข้าใจ "โรงเรียน" ตามที่กล่าวข้างต้นอย่างละเอียดจึงขอขยายเพิ่มเติมคือ

โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กรมสามัญศึกษา เป็นผู้ควบคุมด้านการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุง เป็นตัวอย่าง และเพื่อทดลองด้านวิชาการ มีทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด มีทั้งเปิดสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4, ปีที่ 5-7 และปีที่ 1-7 แต่ในการวิจัยครั้งนี้ เราจะศึกษาแต่โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับชั้นปีที่ 1-4 เท่านั้น.

โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาล คือโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในความดูแลของฝ่ายการศึกษา ขึ้นกับเทศบาลฝ่ายการศึกษา ซึ่งควบคุม ดูแลและปกครอง มีสภาเทศบาลเป็นผู้กำหนดนอกจากงบประมาณ (และเป็นโรงเรียนที่เทศบาลตั้งหรือได้รับโอนมาและดำรงด้วยเงินรายได้ของเทศบาล)

โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด คือโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่นอกเขตเทศบาลและไม่ใช่โรงเรียนที่กรมสามัญสงวนไว้ เป็นโรงเรียนที่ดำเนินการบริหารโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นผู้รับผิดชอบ ภายใต้การควบคุมของกระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ และคุรุสภา ซึ่งกระทรวงมหาดไทยควบคุมนโยบายด้านการบริหาร ด้านธุรการ และการประสานงาน กระทรวงศึกษาธิการ ควบคุมด้านวิชาการ คุรุสภาควบคุมด้านบริหารงานบุคคล (โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนี้เป็นโรงเรียนที่นายอำเภอจัดตั้งหรือที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้รับโอนมา)

โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดโรงเรียนราษฎร์หรือโรงเรียนเอกชน อยู่ในความควบคุมของคณะกรรมการการศึกษา เอกชน กระทรวงศึกษาธิการ

การศึกษาในระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาภาคบังคับตามพระราชบัญญัติปี 2503 เด็กทุกคนที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 8 ต้องเข้าอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา จนมีอายุย่างเข้าปีที่ 15 เว้นแต่เป็นผู้ที่มีความรู้สอปลได้ประโยคประถมศึกษาตอนต้นตามหลักสูตร ประถมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

หรือหลักสูตรอื่นที่รัฐมนตรีเห็นว่าเทียบเท่า เมื่อมีความเหมาะสมเฉพาะท้องถิ่นใด เกณฑ์ความรู้ สอบไล่ได้ประโยคประถมศึกษาตอนต้นตามควรในวรรคก่อน อาจเทียบเป็นความรู้สอบไล่ได้ประโยค ประถมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการได้ รัฐมนตรีได้ประกาศในราชกิจจา-
นุเบกษา

การนับอายุให้นับตามปีปฏิทิน ตามกฎหมายว่าด้วยปฏิทิน

2. สมฤทธิผลทางการเรียนหมายถึงคะแนนผลการทดสอบวิชาคณิตศาสตร์และ
วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

3. อาชีพของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง

อาชีพเกษตรกรรม	หมายถึงอาชีพทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ และประมง เป็นต้น ทั้งนี้ จะเป็นผู้ที่เห็นเจ้าของในการทำหรือเป็นผู้รับจ้างผู้อื่นทำก็ได้
อาชีพค้าขาย	หมายถึงอาชีพที่เกี่ยวกับการค้าขายสินค้าทั้งที่เป็นกิจการขนาดใหญ่และเล็ก และรวมถึงผู้เป็นเจ้าของบริษัทธุรกิจ โฆษณา บิมน้ำมัน โรงรับจำนำ และ นายหน้า เป็นต้น
อาชีพบริการ	หมายถึงอาชีพที่ขายแรงงาน เช่น ช่างเสริมสวย ช่างซ่อมต่าง ๆ คนรับ- จ้างแบกหาม คนรับใช้ในบ้าน และยาม เป็นต้น
อาชีพที่ต้องใช้วิชาชีพ	หมายถึงอาชีพที่จำเป็นต้องนำเอาวิชาความรู้ที่ได้เรียนมาไปใช้ในการประ- กอบอาชีพได้ เช่น แพทย์ ครู พยาบาล วิศวกร ทนายความ เป็นต้น ผู้ที่ ประกอบอาชีพนี้หมายถึงเฉพาะถึงผู้ที่ทำงานส่วนตัว หรือรับจ้างเอกชนทำ ไม่ รวมถึงผู้ที่รับราชการ
อาชีพรับราชการ	หมายถึงอาชีพทุกอย่างที่บุคคลนั้นทำให้กับหน่วยงานของราชการ นับรวมทั้ง ข้าราชการบำนาญ และพนักงานของรัฐวิสาหกิจ

- อาชีพอุตสาหกรรม หมายถึงอาชีพที่แปรรูป หรือแปรสภาพของวัตถุดิบให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป หรือวัตถุดิบสำเร็จรูป เช่น เหมืองแร่ โรงงานอุตสาหกรรม หัตถกรรม ทุกชนิด การก่อสร้าง ฯลฯ
- ผู้ที่ไม่ประกอบอาชีพ หมายถึงผู้ที่ เป็นพระ บิถัมมารดาที่เจ็บป่วย หรือพิการจนประกอบอาชีพไม่ได้ ผู้ที่เป็นแม่บ้าน และผู้ที่กำลังว่างงาน เป็นต้น

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย